

Written by Jan van Tiggelen
Published Date

Veel familienamen zijn van toponiemen (aardrijkskundige namen) afgeleid. Deze namen geven aan waar men vandaan kwam (herkomstnamen), welk gebied of landgoed men bezat of beheerde, of welke huizen men al dan niet met bijhorend land in eigendom had. Zo ook de naam Van Tiggelen.

De naam Van Tichelt verwijst naar de oude heerlijkheid (tegenwoordig buurtschap) Tiggelt bij Rijsbergen, zie onderstaand kaartje. Tiggelt behoorde met Kaarschot, Breedschot, Oekel en Hazeldonk tot een heerlijkheid die een achterleen was van de Heeren van Breda. Men kent er nu nog de Tiggeltsestraat en de Tiggeltseberg.

Over de betekenis van het woord "Tichelt" of "Tiggelt" bestaan verschillende meningen.

- **J.W.A. Gommers** beweert in zijn "Beschrijving van Rijsbergen" dat het woord Tichelt is afgeleid van **Tichel-ood** wat betekent: *het goed bij 't afgodsbeeld*. Hij brengt dit in verband met de altaarsteen, die in **1812** op de **Tichelakker** onder Rijsbergen werd gevonden. Deze altaarsteen droeg het opschrift: **DEAE SANDRAUDIGAE CULTORES TEM PLI**. Deze steen zou deel uit hebben gemaakt van de tempel van de godin van **Santrode** (= Zundert) **DEA SANDRAUDIGA**, of de *godin van Taxandrië* (Taxandrië is de oude naam voor Brabant). Tot 100 à 150 jaar na Chr. heette een dergelijk beeld een **deikelo**. Later veranderde de **d** in **t** en de **k** in **ch** waarna het woord **teichlo**

ontstond dat vervolgens verbasterde naar **Tichelt**.

- **G.C.A. Juten** meent in **Parochiën van het bisdom Breda** dat de naam Tichelt terug is te voeren tot het feit dat hier ooit een steenbakkerij heeft gestaan. Tichel = **metstelsteen, baksteen**.

De oudste vertegenwoordigers van het geslacht Van Tiggelen vinden we tussen 1200 en 1300 in de omgeving van Rijsbergen (Noord Brabant). Uit oude oorkonden blijkt dat Gherhaert van Tighelt in 1308 een goed te Tichelt onder Rijsbergen bezat. Ook was ene Jacob van Tighelt in 1279 een jaarlijkse korenrente verschuldigd aan de Vrouwe van Breda uit de "hoeve Karleschot ende die molen en al dat daer toe behoert" (Karleschot = Kaarschot). De naam "Van Tiggelen" is volgens Van Schijndel dan ook terug te voeren op de oude heerlijkheid Tichelt onder Rijsbergen.

In de loop van de eeuwen is de familienaam aan vele verbasteringen onderhevig geweest. Zo zijn in oude geschriften onder meer de volgende schrijfwijzen terug te vinden: Van Tichelt, Van Tighelt, Van Tiechelt, Van Tichgelt, Van Tychelt, Van Tieghelt, Van Tygelt, Van Tigelt, Van Tychel, Van Tichelen, Van Tiggelen. Vóór 1811 bestonden er geen vaste regels voor de schrijfwijze van de achternamen. Al naar gelang het de pastoor van de betreffende parochie uitkwam werd de naam gespeld. Het kon dan ook gemakkelijk voorkomen dat twee kinderen uit hetzelfde gezin verschillend geschreven achternamen meekregen!

Met dank aan Kees van Tiggelen, Bert Broeders en Adje van den Bosch - Van Tiggelen voor het materiaal dat zij hebben aangeleverd.